

Національний університет

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра архітектури

052 – 127

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з дисципліни «Архітектурна колористика»
студентами за напрямом підготовки 6.060102
«Архітектура» денної форми навчання

Рекомендовано методичною
комісією за напрямом
підготовки «Архітектура»
Протокол № 16 від 07.06.11.

Рівне 2012

Національний університет

водного господарства

та природокористування

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Архітектурна колористика» студентами за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» денної форми навчання / О.В.Чернюшок. – Рівне: НУВГП, 2012. – 28 с.

Упорядник: О.В.Чернюшок, доцент кафедри архітектури.

Відповідальний за випуск: П.А.Ричков, д-р архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури.

Вступ

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Зміст

1. Практичні завдання.
2. Завдання для самостійної роботи.
3. Методика виконання програми практичних завдань
4. Зміст практичних завдань.
5. Перелік використаної літератури.

© Чернюшок О.В., 2012
© НУВГП, 2012

Вступ

На сучасному етапі розвитку архітектурного формотворення зростає роль і значення архітектурної колористики. Вона активно впливає на уяву особистості у відношенні до колірною середовища предметно-просторового оточення людини, художньо-образного виразу архітектури. Сучасний архітектор повинен володіти відповідною колористичною культурою та колористичною майстерністю: мати чітко сформовані знання та вміння практичного застосування кольору в професійній проектній діяльності.

Дисципліна «Архітектурна колористика» має цілісний характер – вивчення теоретичних засад напрямку взаємопов'язане з практичними завданнями. Виконання вправ студентами-архітекторами дає можливість інтегрувати теоретичні знання у площину формування вмінь і навичок практичної реалізації кольору в проектну діяльність як засобу образної виразності та функціональної організації в архітектурній композиції. У процесі виконання вправ студенти зможуть реалізувати принципи розгортання колористичного образу від його перцептивної основи сприйняття до колірною середовища архітектурного об'єкта.

Порядок виконання вправ дозволить студентам зрозуміти, що колір це не додатковий засіб архітектурного формотворення, а самостійний інструмент організації архітектурного простору, виявлення його семантичного значення.

1. Тематика практичних завдань (з робочої програми навчальної дисципліни «Архітектурна колористика»)

№ з/п	Назва завдання	Кількість годин
Семестр 5		
Модуль 1		
Змістовий модуль 1		
1.	Виконання таблиці «Спектральне коло». (Побудова моделі двадцятичотириколірного кола на основі моделі основної тріади кольорів).	2
2.	Виконання таблиці «Кольорова куля Рунге». (Змішування розташованих по екватору максимально насичених спектральних кольорів з білою, чорною і сірою барвами. Зміна світлоти кольорів проходить в бік полюсів, чорне – біле).	2
3.	Виконання таблиці «Колірні асоціації». («Пори року», «Настрій в різні періоди дня» і т.д).	2
4.	Виконання таблиці «Гармонія теплих та холодних (контрастних) кольорів».	2
Змістовий модуль 2		
5.	Вправа: «Взаємодія кольору та об'ємної форми». (На прикладі трансформації куба).	2
6.	Вправа: «Колористичний ескіз фрагменту архітектурного простору»	2
	Всього	12

2. Завдання для самостійної роботи (з робочої програми навчальної дисципліни «Архітектурна колористика»)

№ з/п	Теми самостійної роботи	Короткий зміст	Кільть год.
Семестр 5			
Модуль 2			
Змістовий модуль 1			
1.	Характеристика властивостей кольору	1.Виконання «Ахроматичного колірної ряду» (тональна розтяжка від білого до чорного). 2.Виконання «Хроматичного ряду кольорів» шляхом зіставлення з аналогічним за світлотою ахроматичним рядом.	6
2.	Тональний і кольоровий контрасти	1.Виконати таблиці «Одночасний світловий контраст» (дія контрасту на прикладі зіставлення різних за світлотою хроматичних та ахроматичних кольорів).	2
3.	Одночасний кольоровий контраст	1.Виконання таблиці «Одночасний кольоровий контраст». (а – дія контрасту при зіставленні ахроматичних та хроматичних кольорів; б – дія контрасту при зіставленні хроматичних кольорів; в – відсутність дії контрасту у випадку розділення кольорів контуром – чорним або білим).	4
4.	Просторові властивості кольорів	1.Створити композицію з довільних форм або однієї геометричної форми. Передати плановість через теплохолодність кольорів.	4
5.	Гармонія кольорів	1.Створити тональну гармонію. 2.Створити гармонію споріднених	6

		кольорів. 3.Створити гармонію споріднено-контрастних кольорів.	
Змістовий модуль 2			
6.	Формотворча дія кольору у фронтальній композиції	1.Вправа на взаємодію кольору з площинною, рельєфною або контррельєфною поверхнею. Виконання ескізу «суперграфіки».	8
7.	Взаємодія кольору та об'ємної форми	1.Розробка колористичного рішення фасаду. (Новобудова або реставрація архітектурного пам'ятника).	8
8.	Моделювання кольорового простору	1.Елементи простору акцентуються та взаємопов'язуються в єдину систему – колористичну архітектурну композицію. (Колористична розробка фрагмента житлового масиву, кварталу).	18
9.	Розробка колористики архітектурного простору	1.Розробка колористичного рішення інтер'єру (1-3 варіанти (відповідно до завдання з архітектурного проектування в 5 семестрі).	16
		Всього	72

3. Методика виконання програми практичних завдань

Практичні завдання навчальної дисципліни «Архітектурна колористика» охоплюють всі основні розділи та теми дисципліни з врахуванням специфіки діяльності архітектора.

Процес навчання поділяється на два етапи відповідно до двох змістових модулів:

1-ий змістовий модуль «Основи колористики» передбачає виконання вправ, що закріплюють теоретичні засади

базових знань, необхідних для подальшої роботи над архітектурною колористичною композицією.

2-ий змістовий модуль «Колористична композиція архітектурного середовища» безпосередньо в практичних вправах реалізує потенціал кольору в архітектурному проектуванні. Мета практичної роботи на даному етапі – сформуванню у студентів-архітекторів вміння і навички практичного застосування теоретичних основ колористики в архітектурній діяльності. Даний розділ дисципліни «Архітектурна колористика» методично поєднується із загальними дисциплінами комплексного архітектурного проектування.

Завдання подано в зростаючій послідовності – від елементарних, простих за складністю виконання до узагальнено композиційних, спрямованих на практичне засвоєння можливостей кольору як засобу образного вираження, організації форми архітектурного простору.

Кожна тема практичних занять реалізується через дві основні форми роботи – аудиторну та самостійну.

Аудиторні заняття присвячені в основному:

- вправам на закріплення теоретичних положень і формування свідомого професійного використання кольору як засобу в архітектурному формотворенні;
- установкам, спрямованим на виконання самостійних завдань;
- аналізу та консультаціям щодо аудиторних та самостійних робіт із поясненням помилок і причин їх появи;
- показу візуального ряду.

Практичні аудиторні заняття проводяться за схемою:

- а) вступна бесіда і пояснення завдання;
- б) виконання практичного завдання (в окремих випадках виконується попередній ескіз);
- в) аналіз виконаних вправ.

Візуальний ряд демонструється в обсязі:

- слайди, відеофільми, присвячені творам архітектури, образотворчого мистецтва та дизайну, спектр розгляду - широкий - від класичних творів до сучасних авангардних напрямків в архітектурі та мистецтві.
- таблиці і схеми, що наочно підтверджують теоретичні положення колористики;
- зразки виконаних навчальних завдань.

4. Зміст практичних завдань

Змістовий модуль 1. Основи колористики

Тема 1. Природа кольору. Характеристика властивостей кольору. Кольоровий спектр

Завдання №1. Кольоровий спектр. Спектральне коло.

Мета: вивчення послідовності розміщення кольорів у спектрі та поєднання їх у замкнутій системі «Спектральне коло».

Зміст та методика виконання

1-ий етап. З метою запам'ятовування послідовності кольорів у спектрі та визначення їх якості студентам необхідно спочатку виконати таблицю колірної спектра з 7 кольорів.

Спектральні кольори потрібно відтворити наступними фарбами /акварель, гуаш / :

Червоний – кадмієм червоним;

Оранжевий – кадмієм оранжевим;

Жовтий – кадмієм жовтим;

Зелений – хромом зеленим;

Голубий – берлінською лазуровою;

Синій – ультрамарином;

Фіолетовий – фіолетовим кобальтом.

Студенти можуть використати анілінові барвники, оскільки вони найкраще передають якісну характеристику спектральних кольорів. Викраски – еталони спектральних кольорів повинні бути розділеними між собою полосами

ахроматичного кольору (білого або чорного), щоб уникнути впливу кольорів один на одного.

2-ий етап. Виконання побудови моделі двадцятичотириколірного кола на основі моделі колірною трикутника, вершинами якого є кольори тріади. Конструктивна побудова спектрального кола розпочинається з трьох основних кольорів. Дані кольори слід визначити максимально точно і розташувати на вершинах рівностороннього трикутника в наступному порядку: жовтий - на вершині, червоний – справа знизу і синій - зліва. Трикутник вписуємо в коло і на трикутник накладаємо ще один трикутник. Кути даного трикутника вказують ще на три кольори – утворені попарним змішуванням основних:

Жовтий і червоний – оранжевий;

Жовтий і синій – зелений;

Червоний і синій – фіолетовий.

Таким чином, ми отримуємо кольорове коло з шести кольорів, в якому кожний колір має своє постійне місце і зберігається спектральна послідовність кольорів. На основі даного кола будують 12-ти, 18-ти, 24-х, 48-ми кольорові замкнуті кола, досягаючи свого збільшення завдяки проміжним відтінкам між основними кольорами. Для повного завершення кола між крайніми – червоними і фіолетовими кольорами шляхом змішування отримуємо пурпурний колір.

Доповнюючі кольори у кольоровому колі повинні знаходитись в діаметрально протилежних місцях.

Засоби виконання. Матеріали та інструменти: папір акварельний формату А-3, акварель, гуаш, пензлі, олівець Т, лінійка, циркуль, ніж, клей ПВА.

Завдання №2. Виконання «Ахроматичного колірною рівноступеневого ряду» (див. завдання для самостійної роботи)

Мета: вивчити суть представлення світлових характеристик в межах ахроматичних кольорів.

Зміст та методика виконання

Єдиною характеристикою ахроматичних кольорів є світлота. Тому дані кольори мають властивість відрізнятися один від одного за світлотою.

У рівноступеневому ряду сірого кольору ахроматичні тони розміщують у послідовному зменшенні світлоти, починаючи з білого і закінчуючи чорним. Різноманітні відтінки сірого одержують шляхом змішування білої і чорної фарб у відповідних пропорціях. Завдання виконується у наступній послідовності: спочатку наносимо на площини два крайніх кольори (білий і чорний). Далі шляхом механічного змішування на палітрі знаходимо сірий тон - відтінок сірого буде середнім між двома сусідніми. Після чого, між останнім знайденим сірим і крайнім знову знаходять середній і т.д. дане завдання можна виконувати акварельними фарбами методом лесування. Кожен наступний відтінок сірого тону після білого кольору перекриваємо прозорим шаром відтінку сірого, що знаходиться після білого. У такий спосіб, перекриваючи сірий колір, одержують рівноступеневий ряд ахроматичного тонального діапазону кольорів.

Засоби виконання. Матеріали та інструменти ті, що і при виконанні попереднього завдання.

Завдання №3. Виконання таблиці «Хроматичний ряд кольорів у зіставленні за аналогією світлоти ахроматичного ряду»

Мета: представлення світлотних характеристик хроматичних кольорів шляхом зіставлення хроматичного ряду ахроматичних кольорів.

Зміст та методика виконання

У процесі навчання важливим є набуття навичок переводити заданий хроматичний колір у ахроматичний

цієї ж світлоти шляхом індетифікації. Для досягнення мети до хроматичних спектральних кольорів важливо правильно підібрати сірі тони відповідні за світлотою до хроматичних.

Спочатку покриваємо площину хроматичними кольорами відповідної світлоти і насиченості, згодом поряд з кожним розміщуємо підібраний сірий тон індетичний за світлотою до хроматичного кольору. Оцінюються кольори за світлотою за допомогою шкали тонального діапазону сірого кольору. Засоби виконання такі ж, що і в попередніх завданнях.

Тема 2. Закони змішування кольорів. Оптичне та механічне змішування

Завдання №4. Виконання таблиці «Кольорова куля О.Рунге»

Мета: навчити студентів шляхом змішування насичених спектральних кольорів з білою, сірою та чорною барвами отримати колірну палітру з 142 відтінків.

Зміст та методика виконання

Студенти виконують вправу у наступній послідовності:

1. Зробити викраску спектральних кольорів в кількості 18 або 24 шт.;
2. Розмістити дані кольори спектра по екватору кулі;
3. Змішуючи кольори з білого та чорного у пропорціях: $3/4$ кольору і $1/4$ білої або чорної; $1/2$ кольору і $1/2$ білої або чорної; $1/4$ кольору до $3/4$ і т.д., рухатись до полюсів – білого вгору і чорного вниз.

Одержана палітра дає можливість створювати гармонійні ряди та виконувати колористичні композиції.

Тема 3. Закономірності сприйняття кольору. Кольоровий контраст

Завдання №5. Виконання таблиці «Одночасний світловий контраст» та «Одночасний кольоровий контраст» (виконується самостійно)

Мета: вивчення дії світлотного та одночасного кольорового контрастів.

Зміст та методика виконання

Одночасний світлотний контраст характеризує зміну кольору за світлотою в бік затемнення або висвітлення його залежно від фону. На світловому фоні кольори сприймаються темнішими, на темному - світлішими. Під час хроматичного одноразового контрасту два хроматичних кольори вступають у активну дію і при цьому змінюються, тобто зміна відбувається в бік доповнюючого кольору до фону. Найкраще це виявляється, коли один з кольорів більш насичений, тоді менш насичений набере відтінку доповнюючого до нього.

Ілюструємо явище даних контрастів наступним чином: покриваємо спектральним кольором площину розміром 5x5 см і на них в центрі клеїмо невеликі квадрати (1x1 см) сірого або білого кольору. Далі відстежуємо світлову і хроматичну зміну сірих або білих квадратиків залежно від кольору фону. Аналогічно виконуємо вправу з двома хроматичними кольорами. Більш за величиною квадрати (5x5 см) покривають насиченим кольором, а менші – менш насиченим. Це можливо зробити і навпаки. Це дозволить прослідкувати зміну кольорів у різних за величиною формах.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередніх завданнях.

Завдання №6. Створити просторову композицію з довільних форм (студенти виконують самостійно)

Мета: вивчення просторових властивостей кольорів.

Зміст та методика виконання

Створити композицію з довільних форм обов'язково поєднуючи «теплі» та «холодні» кольори. Завдання виконується у двох варіантах.

У першому варіанті необхідно досягти засобами поєднання в композиції «теплих» та «холодних» кольорів глибиною кольорової перспективи, так званої «природної».

«Теплі» кольори повинні створити перший план, а «холодні» - другий.

У другому варіанті слід досягти такої ж перспективи кольорів як і в першому, лише навпаки «витягнути» на перший план «холодні» кольори за рахунок зміни світлоти і насиченості, переміщуючи на другий план «теплі».

Засоби виконання. Ті ж самі, що і при виконанні попередніх завдань.

Тема 4. Психологічна дія кольору

Завдання №7. Виконання таблиці «Асоціації кольору». (пори року, зміна настрою впродовж дня). «Психологічний автопортрет» (студенти виконують самостійно).

Мета: навчити виражати певний психологічний стан через колірні поєднання.

Зміст та методика виконання

Використання емоційних, естетичних і символічних властивостей кольору активно сприяє виникненню відповідних асоціацій і співзвучних їм уявлень – урочистості або спокійної простоти, простору, світла і повітря або похмурої замкненості, руху або статичності, легкості або вагомості та ін. Відбір потрібних асоціацій і характер їх використання при формуванні художнього образу – сфера творчої уяви.

Її суть в узагальненому вигляді полягає в тому, що митець формує образ твору за допомогою багатой палітри асоціацій, які народжуються великою комбінацією форм, світла і кольору. Користуючись знаннями законів композиції, їх принципами та властивостями, з довільних форм, ліній, кольорів створити мотив, який би відтворив певний настрій, душевний стан автора, внутрішній світ, гармонійну цілісність композиції (радість, ніжність, смуток, трагедію, настрої: весняні, літні, осінні, зимові; музику: народну, класичну, сучасну та ін.).

У завданні «Психологічний автопортрет» бажано не використовувати реалістичні форми відтворення образу.

Засоби виконання. Завдання виконується у техніках: акварель, гуаш, темпера, акрил.

Тема 6. Кольорова гармонія

Завдання №8. Виконання таблиці «Гармонія контрастних кольорів».

Мета: Створення гармонійних поєднань контрастних кольорів.

Зміст та методика виконання

Як відомо, доповнюючі кольори знаходяться в протилежних чвертях кольорового кола і, практично, є між собою гармонійними. Їх гармонія підтверджується фізично (оптичним контрастом), фізіологічно (послідовним контрастом) і психологічно (візуальна оцінка кольорів з антагоністичними якостями).

Виконується таблиця на основі попередніх ескізів. Розміри 1/2 аркуша паперу формату А-4. Проби бажано виконувати швидко, уникаючи детального промальовування. Основну увагу слід звертати на точність підбору хроматичних кольорів та їх відтінків, які б склали вдале гармонійне поєднання, враховуючи при цьому тональне співвідношення кольорів та величини площин. У процесі виконання бажано пробувати створити різноманітні фактури, накладаючи фарбу прозоро і густіше, пастозно, працюючи пензлем у різних напрямках.

Для кращої гармонізації контрастних кольорів один колір краще брати насиченим спектральним, протилежний – змішаним. За світлотою кольори мають бути подібними. Решту відтінків бажано брати з тінювих рядів доповнюючі кольорів. Композиційні мотиви – форми довільної конфігурації.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Завдання №9. Виконати таблицю «Тональна гармонія кольорів» (студенти виконують самостійно)

Мета: створити гармонійне тональне поєднання кольорів.

Зміст та методика виконання

Побудувати тональну гармонію кольорів, використовуючи три-чотири світлотіні тони одного кольору. Для виконання завдання вибираємо один колір, як приклад, синій. Виконується рівноступеневий світлотний ряд цього кольору, від темно – синього через спектральний синій до світло – синього (12 ступенів – переходів). Залежно від завдання кольорову гармонію можна вирішувати у різному діапазоні. Гармонію рівноступеневого контрасту утворюють кольори, які лежать на однаковій віддалі один від одного у рівноступеневому ряді. Гармонію динамічного контрасту – кольори, які лежать на різних віддальях. При цьому краще брати два кольори, які є близькими один до одного, а третій – на найбільшій відстані, так як він буде активно контрастувати з двома близькими за тоном кольорами. Дуже важливо у тональних гармоніях використовувати контрасти за світлотою, насиченістю і пропорціями. Композиційні мотиви слід вибирати не складними: геометричні форми, смуги, клітинки і т.д.

Розмір таблиці 1/4 аркуша паперу формату А-4.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Завдання №10. Виконати таблицю «Гармонія споріднених кольорів» (студенти виконують самостійно)

Мета: створити гармонійне поєднання споріднених кольорів.

Зміст та методика виконання

Організувати гармонію споріднених кольорів, використовуючи зіставлення трьох-чотирьох кольорів, поєднання висвітлених, затемнених та насичених кольорів.

Композиційні мотиви – геометричні або довільні форми.

Споріднені кольори знаходяться в одній чверті колористичного кола (жовто-червона, червоно-синя, синьо-

зелена і зелено-жовта чверті). Для кращої гармонізації споріднених кольорів їх висвітлюють або затемнюють. Так як споріднені кольори складаються з одного або двох сусідніх головних кольорів, їх можна гармонізувати, візуально врівноваживши один з головних кольорів (методом висвітлення або затемнення). Дуже добре поєднувати споріднені кольори різних світлот (світлотний контраст) на площині.

Розмір таблиці 1/2 аркуша паперу формату А-4.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Завдання №11. Виконати таблицю «Гармонія споріднено - контрастних кольорів» (студенти виконують самостійно)

Мета: створення гармонійного поєднання споріднено – контрастних кольорів.

Зміст та методика виконання

Споріднено контрастні кольори знаходяться у двох сусідніх чвертях кольорового кола (жовто-червоні і жовто-зелені; синьо-червоні і синьо-зелені і т.д.). вони мають у суміші один загальний колір–споріднений та інший - контрастний. Їх поєднання будується за принципом: а) горизонтальних або вертикальних хорд, кінці яких вказують два споріднено – контрастних кольори; б) трикутників: рівностороннього (одна сторона паралельна діагоналі кола), прямокутного (катети паралельні вертикальному і горизонтальному діаметру кола), рівнобедреного (трикутник розташовують в 1/2 кола, два споріднено–контрастних кольори і третій – головний їх об'єднує); в) чотирикутників (прямокутник, квадрат, трапеція).

Добре поєднуються споріднено-контрастні кольори з ахроматичними. Доцільно чистий колір (насичений) оточувати кольорами з його тіневого ряду. На основі попередніх ескізів побудувати гармонію споріднено–контрастних кольорів: 1) на чотири кольори за хордами; два

3) з них споріднено-контрастні, але затемнені або розбілені. 2) на п'ять кольорів за рівностороннім трикутником, три кольори – чисті споріднено-контрастні, а два – затемнені 3) на шість кольорів: за чотирикутником (прямокутник, квадрат, трапеція), чотири кольори споріднено-контрастні, два – з «тіньових» рядів або ж ахроматичні.

Композиційні мотиви - довільні форми.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Змістовий модуль 2. Колористична композиція архітектурного середовища

Тема 9. Формотворча дія поліхромії на фронтальній поверхні

Завдання №12. Моделювання формотворчої дії у фронтальній композиції. Суперграфіка (студенти виконують самостійно)

Мета: вивчення можливостей суперграфіки при колористичному виділенні фасаду.

Зміст та методика виконання

Основною особливістю кольору є його властивість змінювати характер форми без фізичної зміни самого об'єму. При цьому створюється ілюзія зміни форми.

Даний прийом в архітектурній колористиці називається **суперграфікою** і широко використовується в сучасній архітектурі. Суперграфічні прийоми дають можливість створити ілюзію статичності або динаміки архітектурної форми.

Здійснити перетворення поверхні та надати їй іншого виразного характеру можна наступним чином:

1. В структурно організованій поверхні окремі елементи групуються навколо одного або декількох центрів і об'єднуються кольором. Створюється враження цілісності. При цьому одна з груп елементів буде головною, що надає

композиції виразності. Зв'язок між елементами за допомогою ритмічної побудови надає композиції динаміки.

2. Враження динамічності досягається використанням кольорового контрасту, а також переходами «від теплого до холодного», від «важких кольорів» до «легких».

Використовуючи можливості суперграфіки, можна досягнути різних ефектів у перетворенні форми.

Суперграфіка виконується на аркуші паперу формату А-3, масштаб зображення 1:50, 1:100, залежно від реального розміру об'єкта.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Тема 10. Взаємодія поліхромії та структури об'ємно-просторової форми

Завдання №13. Взаємодія кольору та об'ємної форми

Мета: вивчити просторові властивості кольору і навчитись використовувати їх для ілюзорної трансформації форми.

Зміст та методика виконання

Опрацювати кольором поверхню простої геометричної форми (куб), використовуючи властивості теплих і світлих кольорів – наблизитись, холодних і темних – віддаляться, створюючи тим самим ілюзію виступаючих і відступаючих частин об'ємної форми (явище стереоскопії). Після цього слід проаналізувати отриманий ефект пластики форми в результаті колірної трансформації об'єму куба.

Розмір створеного куба - 15 см³.

Засоби виконання. Ті ж, самі що і в попередніх завданнях.

Завдання №14. Розробка кольору поверхні об'ємної форми. Фасад (студенти виконують самостійно)

Мета: засвоїти принципи колористичного рішення житлового котеджу в системі існуючої забудови.

Зміст та методика виконання

Потрібно створити врівноважену колірну композицію об'єкта, використовуючи палітру формально-композиційних засобів при розподілі кольорових плям: спорідненість, виявлення статички, динаміки, домінанти, акцента і т.д., засобів ритмізації кольорових плям, виявлення центру композиції.

Спочатку визначається положення об'єкта в системі житлової забудови. Залежно від положення котеджу в просторі забудови кольорове рішення може бути виконано в контрастному відношенні до середовища.

Засобами колірною оздоблення поверхні житлового котеджу можуть бути: чітке ритморитмічне повторення кольорових плям з метою створення враження динаміки, виявлення домінанти; використання кольору для підкреслення тектонічної структури будівлі: виділення конструктивних елементів кольором – каркаса, цоколя, карнизу і т.д.; використання формотворчих властивостей кольору для підкреслення глибини входу, лоджій або навпаки – виступаючих елементів, наприклад пілястрів.

Ескіз виконується на аркуші паперу формату А-3.

Послідовність виконання полягає в наступному:

1. Вибір колірної тональності за принципом побудови гармонічних колірних груп з наступною проробкою колориту.

2. Оцінка тектонічної структури об'єкта.

3. Розробка колірною рішенням фасадів (кожний окремо)

М 1:100, 1:50.

При оформленні ескізу може використовуватись різноманітна техніка виконання: акварель, гуаш, темпера, аплікація.

Можлива подача колірною рішенням фасаду в електронному варіанті.

Тема 11. Синтез кольору і простору – основа створення художнього образу архітектурного середовища (закритий і відкритий простір)

Завдання №15. Колористичний ескіз фрагмента архітектурного простору

Мета: оволодіння основними прийомами формування колірною середовища.

Зміст та методика виконання

Головним завданням є проведення колористичного узгодження окремих об'єктів простору та дотичних функціональних зон з розстановкою головних колірних акцентів.

Зміст роботи полягає в наступному:

1. Потрібно вибрати єдину колірну вісь. В одній зоні вибраний колір слід доповнити ахроматичною групою, в другій – підсилити шляхом введення контрастного або доповнюючого кольору.

2. Виявити композиційний центр даного архітектурного фрагмента, вузлові моменти, що змінюють просторово-пластичні якості середовища.

3. Виконати фрагмент архітектурного простору на аркуші паперу формату А-3.

Засоби виконання. Матеріали: папір, акварель, гуаш, темпера, аплікація.

Завдання №16. Розробка колористичного рішення закритого простору (інтер'єр) (студенти виконують самостійно)

Мета: засвоєння принципів використання кольору для створення колірною образу інтер'єру.

Зміст та методика виконання

В процесі розробки колористичних схем інтер'єрів всі його елементи підпорядковуються художньо-образному рішенням і слугують вираженню відповідного змісту.

Планувальні та функціонально-технологічні моменти не розробляють, хоча повністю не ігнорують. Кожна колірна схема може без будь-яких зусиль бути реалізована в конкретній формі, будучи доповнена деякими деталями обладнання, і в такий спосіб доведена до проекту заданого інтер'єру.

На першому етапі ведеться ескізний пошук інтер'єрної ситуації: визначається основна вісь розвитку замкнутого простору, ритм узагальнених форм, розставляються просторові акценти, визначається просторовий центр-домінанта. Вибираємо оптимальний варіант.

На другому етапі ведеться розкладка кольорів за принципом: спочатку основний домінуючий колір, далі допоміжні, і насамперед – ведеться розстановка кольорів-акцентів.

Все це узгоджується тонально, відповідно до задуму автора.

Колористична схема виконується на аркуші паперу формату А-4.

Засоби виконання. Ті ж самі, що і в попередньому завданні.

Тема 12. Методика формування колористики архітектурного середовища

Завдання №17. Моделювання колористичного архітектурного середовища. Колірне рішення

Мета: засвоїти методичні принципи проектування колірного середовища в системі житлової забудови.

Зміст та методика виконання

На першому етапі проводиться дослідження вихідних даних формотворення колірного середовища: колористика природного оточення, історично – культурні, національні та регіональні особливості, існуючу забудову, палітру місцевих будівельних матеріалів.

Далі проводимо аналіз зібраного матеріалу.

Наступним етапом є аналіз вибраного для колористичного рішення житлового масиву з позиції:

- Умов його сприйняття (аналіз «фасадів» району, дальність основних точок сприйняття, основних напрямків під'їзду і підходів до житлової забудови).
- Композиційної структури житлового району (полі-або моноцентричність, основні напрямки руху з виділенням пішохідних тротуарів, транспортних артерій, вузлів, функціональних центрів, функціональних зон).
- Умов природного освітлення (виявлення «північних» фасадів, вивчення характеру ціноутворення).

На основі результатів перед проектного дослідження скласти базовий колірний план (М 1:500), при цьому виділивши три типи колірної палітри: домінуючу, допоміжну та акцентну.

Підбір кольорів слід здійснювати за відомим методом побудови гармонічних колірних груп з наступним уточненням якісного і кількісного складу колірної гармонії та колориту.

Наступним етапом є визначення в композиційній структурі найбільш значимих об'єктів. Після цього можна провести розкладку кольорів на карті колірного рішення (М:5000), де необхідно виділити кольором найбільш композиційно значимі об'єкти, зберігаючи за ними право на домінуючу, акцент або центр групи будинків, кварталу або цілого мікрорайону.

Композиційно значимими об'єктами в системі житлової забудови можуть бути: храм, культурно-розважальний центр, діловий центр, торгово-розважальний центр, школа, дошкільний заклад і т.д.; в системі житлових груп або дворів – дитячі ігрові майданчики, окремі житлові будинки з оригінальною конфігурацією плану або виразною пластикою фасадів.

Велике значення в побудові ритмометричного і пластичного оздоблення фасадів жилих будинків має

суперграфіка. Одним з її методів є визначення колірних графів, тобто форми колірних плям в силуеті забудови або на фасадах. Для досягнення цієї мети слід виконати розгортку основних вулиць житлової забудови, де є вузлові точки сприйняття. Колірні графи збагачують силует забудови.

Реалізація просторової структури кольору відбувається також з метою наближення або віддалення об'єктів композиції, а також при підсиленні або послабленні пластичних властивостей забудови.

Образна виразність кольору може бути реалізована в об'єктах суспільної значимості або в об'єктах, в композицію яких періодично вносять елементи інформації, реклами, твори монументально-декоративного мистецтва. Вони можуть виконувати роль центру або акцента в композиції забудови.

Завдання виконується на 2-х аркушах паперу формату А-3 в наступному обсязі:

1. Опорний колірний план (М 1:5000) з виділенням композиційно значимих об'єктів.
2. Розгортка по магістралі (панорама) (М 1:5000).
3. Карта колірного рішення забудови (М 1:500).

Засоби виконання. Використовуються різноманітні матеріали і техніки.

Використана література:

Основна:

1. Агостон Ж. Теория цвета и ее применение в искусстве и дизайне. - М.: Мир, 1982.
2. Дерибере М. Цвет в деятельности человека. – М.: Стройиздат, 1964.
3. Ефимова А.В. Колористика города – М.: Стройиздат, 1990.
4. Кравець В.И. Колористическое формообразование в архитектуре. – Харьков: Вища школа, 1987.
5. Фрилинг Г., Ауэр К. Человек – цвет – пространство. – М.: Стройиздат, 1973.
6. Цойгнер Г. Учение о цвете. – М.: Стройиздат, 1981.

Додаткова:

1. Алексеев С.С. О колорите». – М.: Изобразительное искусство, 1974.
2. Степанов Н.Н. Цвет в интерьере. – Киев: Вища школа, 1985.